

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

Na temelju članka 50. stavka 1. točke 17. Zakona o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe ("Narodne novine", br. 1/97. - pročišćeni tekst) ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK

O NAČINU UZIMANJA UZORAKA ODNOSNO O METODAMA ZA OBAVLJANJE ANALIZA I SUPERANALIZA NAMIRNICA I PREDMETA OPĆE UPORABE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom utvrđuje se način, odnosno metode uzimanja uzoraka namirnica i predmeta opće uporabe za obavljanje analiza i superanaliza radi provjere njihove zdravstvene ispravnosti sukladno stavku 1. članka 27. Zakona o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe.

Članak 2.

Uzorak namirnica ili predmeta opće uporabe uzima se, u dva primjerka, jedan za analizu, a drugi za superanalizu.

Ako pravna ili fizička osoba iz stavka 3. članka 27. Zakona o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe to zahtijeva, uzima se i treći primjerak uzorka koji, zajedno s jednim primjerkom zapisnika o uzimanju uzoraka, ostaje osobi čije su namirnice odnosno predmeti opće uporabe.

Članak 3.

Uzorci za obavljanje analiza, odnosno superanaliza namirnica i predmeta opće uporabe uzimaju se tako da u najvećoj mogućoj mjeri predstavljaju prosječan sastav cjelokupne količine namirnica, odnosno predmeta opće uporabe. Svaki pojedinačni uzorak mora biti uziman tako da svi dijelovi iz ukupne količine imaju statistički jednaku vrijednost da budu izabrani.

Članak 4.

Broj uzoraka za obavljanje analiza, odnosno superanaliza određuje se ovisno o stanju namirnica, odnosno predmeta opće uporabe zatečenom pri uzimanju uzoraka i o njihovoj količini i vrsti, te o mjestu i datumu njihove proizvodnje.

Članak 5.

Svaki uzorak namirnica, odnosno predmeta opće uporabe mora se uzeti u količini koja je dovoljna za obavljanje potrebnih analiza, odnosno superanaliza.

Najmanja količina uzorka namirnice i najmanja količina uzorka pojedinog predmeta opće uporabe određene su u Listi I, koja je prilog ovoga Pravilnika i njegov je sastavni dio. Ako je pojedinačno originalno pakiranje količinski manje od propisane najmanje količine, treba uzeti više originalnih pakiranja do propisane minimalne količine.

Članak 6.

Kod namirnica i predmeta opće uporabe koji se nalaze u rasutom stanju, a koji nisu homogeni, uzorci se uzimaju s više mjesta miješanjem (postupkom četvrtanja) tako da se dobe prosječni uzorci za obavljanje analize, odnosno superanalize.

Postupak četvrtanja iz stavka 1. ovoga članka provodi se tako da se izdvojena količina namirnica, odnosno predmeta opće uporabe rasporedi u obliku kvadrata na ravnoj i čistoj površini, dijagonalno razdjeli na četiri jednaka dijela, te se od svakog dijela uzimaju uzorci sa suprotnih strana. Četvrtanje se ponavlja sve dok se ne dobije najmanja količina uzorka za obavljanje analiza, odnosno superanaliza utvrđenih ovim Pravilnikom.

Članak 7.

Kod namirnica i predmeta opće uporabe koji se nalaze u vrećama, bačvama, kovčezima ili drugim sličnim velikim posudama, uzorci se uzimaju s vrha, iz sredine i s dna ambalaže jedinice u kojoj se nalaze. Ako su te namirnice, odnosno predmeti opće uporabe nehomogeni, uzimaju se posebni uzorci od svakog homogenog dijela i postupkom četvrtanja dobiva prosječan uzorak, za obavljanje analiza, odnosno superanaliza.

Članak 8.

Uzorak namirnica iz članka 7. ovoga Pravilnika uzima se:

- od količine do 5 ambalažnih jedinica - iz svake ambalažne jedinice,
- od količine od 6 do 10 ambalažnih jedinica - iz svake treće ambalažne jedinice,
- od količine od 11 do 100 ambalažnih jedinica - najmanje iz 6 ambalažnih jedinica,
- od količine od 101 do 500 ambalažnih jedinica - najmanje iz 10 ambalažnih jedinica,
- od količine od 501 do 1000 ambalažnih jedinica - najmanje iz 15 ambalažnih jedinica,
- od količine od 1001 do 2000 ambalažnih jedinica - najmanje iz 25 ambalažnih jedinica,
- od količine iznad 2000 ambalažnih jedinica - najmanje iz 50 ambalažnih jedinica.

Članak 9.

Uzorak predmeta opće uporabe iz članka 7. ovoga Pravilnika uzima se:

- od količine do 1000 ambalažnih jedinica - najmanje jedan uzorak iz 4 ambalažne jedinice,

- od količine od 1001 do 10.000 ambalažnih jedinica - najmanje 2 uzorka iz 10 ambalažnih jedinica,

- od količine iznad 10.000 ambalažnih jedinica - najmanje po jedan uzorak iz svakih 100.000 ambalažnih jedinica.

Članak 10.

Kod namirnica i predmeta opće uporabe koji se proizvode ili stavljaju u promet u originalnom pakiranju uzimaju se uzorci:

- ako je pakiranje do 1 kg - 1 do 5 uzoraka od količine od 1000 pakiranja, a po jedan uzorak na svaku daljnju količinu od 1000 pakiranja,

- ako je pakiranje iznad 1 kg - 1 do 5 uzoraka od količine od 2000 pakiranja, a po jedan uzorak na svaku daljnju količinu od 1000 pakiranja.

Članak 11.

Kod predmeta opće uporabe koji se proizvode ili stavljaju u promet u smotcima duljim od 2 m (folije, papir za pakiranje i sl.), uzorci se uzimaju tako što se s početka, iz sredine i s kraja smotka isijeku vrpce od po 5 cm preko cijele širine smotka, ali da površina uzorka iznosi najmanje 1000 cm².

Kod predmeta opće uporabe koji se proizvode ili stavljaju u promet u pločama (lim, plastične mase, guma i sl.), uzorci se uzimaju tako da se sa sva četiri kuta i iz sredine ploče isijeku dijelovi, ali tako da površina uzorka iznosi najmanje 100 cm².

Članak 12.

Uzorci zrnastih namirnica i namirnica u prahu pakiraju se u papirne ili plastične vrećice, kartonske kutije i posude od stakla ili od pečene gline.

Uzorci namirnica u tekućem ili žitkom stanju pakiraju se u staklene ili plastične posude, koje se zatvaraju čestim i suhim zatvaračem.

Uzorci namirnica u čvrstom stanju ili u komadima pakiraju se u papir, pergamentni papir ili u plastične folije.

Uzorci namirnica u smrznutom stanju pakiraju se u posude koje osiguravaju da se uzorci, do obavljanja analize, odnosno superanalize održavaju u smrznutom stanju (suhi led, kasetahladionici i sl.).

Uzorci mesa i mesnih proizvoda pakiraju se u pergamentni papir, plastične folije i posude od stakla ili pečene gline.

Uzorci kruha i peciva pakiraju se u dvostruki papirni omot.

Odredbe stavka 1., 2. i 3. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju na pakiranje uzoraka predmeta opće uporabe.

Članak 13.

Ambalaža i drugi materijal i pribor za uzimanje i pakiranje uzoraka namirnica i predmeta opće uporabe moraju biti takve kvalitete da ne utječu nepovoljno na sastav i senzorska ili druga svojstva uzoraka.

Ako se uzorci namirnica ili predmeta opće uporabe uzimaju radi obavljanja mikrobiološke analize, ambalaža i pribor za uzimanje uzoraka moraju biti sterilni. Takvi uzorci stavljaju se, prema potrebi, u ohlađene termos-posude, u ambalažu s ledom ili u ambalažu sa suhim ledom.

Članak 14.

Pribor za uzimanje uzoraka i ambalaža za pakiranje uzoraka namirnica i predmeta opće uporabe utvrđuje se u Listi II, koja je prilog ovoga Pravilnika i njegov je sastavni dio.

Članak 15.

Svaki uzorak namirnica, odnosno predmeta opće uporabe treba se staviti u odgovarajućí omot, te označiti oznakom koja se ne može lako skinuti ili izbrisati, a na omot se treba otisnuti službeni pečat ili staviti plomba na način na koji se, bez povrede pečata odnosno plombe, ne može otvoriti.

Ako je istovremeno uzeto više uzoraka iste namirnice ili istog predmeta opće uporabe, ti se uzorci mogu stavljati u zajednički omot koji se označava, pečati ili plombira na način iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 16.

Drugi primjerak uzorka uzetog za obavljanje analize namirnica i predmeta opće uporabe treba se čuvati uz odgovarajuće uvjete do završetka postupka ispitivanja zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe.

Članak 17.

Ako se analizom uzoraka utvrdi da su namirnice odnosno predmeti opće uporabe, čiji su uzorci uzeti, ispravni, drugi primjerak uzorka stavlja se na raspolaganje pravnoj ili fizičkoj osobi čije su namirnice odnosno predmeti opće uporabe.

Prvi primjerak uzorka, bio on ispravan ili neispravan, ostaje na raspolaganju laboratoriju koji obavlja analizu.

Ako se analizom uzoraka utvrdi da su namirnice, odnosno predmeti opće uporabe, neispravni, drugi primjerak uzorka ostaje na raspolaganju laboratoriju koji obavlja superanalizu.

Članak 18.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika, prestaje važiti Uputstvo o načinu uzimanja uzoraka za obavljanje analiza i superanaliza namirnica i predmeta opće uporabe ("Narodne novine", br. 53/91.).

Članak 19.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

Klasa: 011-01/98-01/0038
Urbroj. 534-02-30-98-0001
Zagreb, 3. travnja 1998.

Ministar
prof. dr. sc. Andrija Hebrang, v. r.

LISTA I.

A. Najmanja količina uzorka namirnica

1. Bojila namirnica - originalno pakiranje ili 5 g.
2. Bomboni - originalno pakiranje ili najmanje 125 g.
3. Bomboni, mliječni i slijeni - originalno pakiranje ili najmanje 150 g.
4. Čaj - originalno pakiranje ili najmanje 100 g.
5. Čokolada - originalno pakiranje ili 200 g.
6. Dijetni proizvodi - originalno pakiranje ili 250 g.
7. Dvopek - originalno pakiranje ili 250 g.
8. Kruh i pecivo - više komada najmanje ukupne težine 500 g.
9. Jaja u ljusci najmanje 500 g.
10. Jaja u prahu i smrznuti proizvodi od jaja - najmanje 250 g.
11. Kava - originalno pakiranje ili najmanje 300 g.
12. Kaveni nadomjestak - najmanje 200 g.
13. Kaveni ekstrakt - najmanje 100 g.
14. Kakao - originalno pakiranje ili najmanje 100 g.
15. Keks - originalno pakiranje ili najmanje 500 g.
16. Kocke za juhu - originalno pakiranje ili najmanje 150 g.
17. Kvasac - originalno pakiranje ili najmanje 100 g.
18. Margarin - originalno pakiranje ili najmanje 250 g.

19. Marmelada, džem, slatko ili kompot - originalno pakiranje ili najmanje 250 g.
20. Maslac - originalno pakiranje ili najmanje 250 g.
21. Mast - originalno pakiranje ili najmanje 250 g.
22. Med - originalno pakiranje ili najmanje 500 g.
23. Mesni ekstrakt - originalno pakiranje ili najmanje 200 g.
24. Mesne salate - originalno pakiranje ili najmanje 500 g.
25. Mesni naresci - originalno pakiranje ili najmanje 500 g.
26. Meso u četvrtima i većim komadima te meso krupne divljači 1000 g (u jednom komadu koji je zaštićen pripadnim vezivnim i mesnim tkivom, u obliku kocke, duljine strana oko 15 cm)
27. Meso, konfekcionirano pakiranje - originalno pakiranje, ili najmanje 1000 g.
28. Mljeveno meso i proizvodi - originalno pakiranje, ili najmanje 500 g.
29. Meso peradi u trupovima - cijeli trup s unutrašnjim organima ili originalno pakiranje.
30. Meso peradi, konfekcionirano, 1 komad od svake rasječene regije (prsna, leđa, batac i sl.).
31. Meso sitne divljači - 1 trup s kožom ili perjem.
32. Proizvodi od mesa, hermetički zatvoreni (konzerve i polukonzerve) - najmanje 200 g.
33. Proizvodi od mesa u prirodnim ili umjetnim omotačima (kobasice, rolade i sl.);
 - u parovima užeg dijametra - najmanje 500 g.
 - kobasice težine do 1000 g - 1 komad
 - šireg dijametra iznad 1000 g - 1 kg.
34. Proizvodi od mesa u komadima, dimljeni, sušeni ili toplinski tretirani:
 - težine do 100 g - najmanje 500 g,
 - težine do 3000 g - najmanje 500 g,
 - težine iznad 3000 g - 1 komad težine 500 g (s pripadnim vezivnim i masnim tkivom),
35. Mlijeko i jogurt - originalno pakiranje ili najmanje 1000 ml.
36. Mlijeko u limenkama - najmanje 500 ml.

37. Mlijeko u prahu - originalno pakiranje ili najmanje 200 g.
38. Napici, bezalkoholni - originalno pakiranje ili najmanje 500 ml.
39. Povræe, svjeæe:
- vrlo krupno (glavice kupusa i sl.) - 5 kg,
 - srednje krupno (crvena rajèica, mrkva, cikla, salate i sl.) - 1 kg,
 - sitno (mladi grašak, mahune te gljive i sl.) - 500 kg.
40. Povræe, sušeno - najmanje 200 g.
41. Povræe, konzervirano - najmanje 1 kg.
42. Piva - originalno pakiranje ili najmanje 1000 ml.
43. Puding - originalno pakiranje ili najmanje 200 g.
44. Prašak za pecivo - originalno pakiranje ili najmanje 50 g.
45. Slastičarski kolaçi - originalno pakiranje ili najmanje 500 g.
46. Piæa, æestoka alkoholna - originalno pakiranje, ili najmanje 500 ml.
47. Riba, svjeæa najmanje - 200 g.
48. Riblji proizvodi - 3 do 5 kutija najmanje 400 g.
49. Saharin - originalno pakiranje ili najmanje 30 g.
50. Sirevi - originalno pakiranje najmanje 500 g.
51. Ocat - originalno pakiranje ili najmanje 500 ml.
52. Octena kiselina - originalno pakiranje ili najmanje 200 ml.
53. Sirupi - originalno pakiranje ili najmanje 500 ml.
54. Sladoled - originalno pakiranje ili najmanje 250 g.
55. Slaèica (senf) - originalno pakiranje ili najmanje 100 g.
56. Sol - originalno pakiranje ili 500 g.
57. Sredstva za konzerviranje - originalno pakiranje ili najmanje 25 g.
58. Šeæer - originalno pakiranje najmanje 100 g.

59. Tjestenine - originalno pakiranje ili najmanje 250 g.

60. Ulje - originalno pakiranje ili najmanje 1000 g.

61. Vanilin šećer - originalno pakiranje ili najmanje 20 g.

62. Vino - originalno pakiranje najmanje 700 ml.

63. Voćna esencija - originalno pakiranje ili 25 g.

64. Voće, svježe (za ispitivanja na ostatke pesticida):

- krupno 3 kg,

- srednje krupno 2 kg,

- sitno 1 kg.

65. Začini u prahu - originalno pakiranje ili 50 g.

66. Zrnasta hrana (cerealijske i brašno) - originalno pakiranje ili najmanje 500 g.

Za namirnice koje nisu naznačene u ovoj listi uzorci se uzimaju u količinama i na način koji su predviđeni za srodne namirnice.

B. Najmanja količina uzoraka predmeta opće uporabe

1. Metalno posuđe i pribor - po 1 komad ili 100 cm² od svakog predmeta (na primjer: 1 zdjela, 1 poklopac, 2 noža, 2 vilice, 2 žlice, itd.).

2. Emajlirano posuđe i pribor - po 1 komad ili 100 cm² od svakog predmeta.

3. Posuđe i pribor od cementa, gline, keramike, porculana i stakla - po 1 komad od svakoga pojedinog predmeta (na primjer: 1 zdjelica, 1 slanik, 1 duboki tanjur, 1 plitki tanjur, 2 šalice za kavu, čaj ili 2 čaše).

4. Posuđe i pribor od umjetnih masa i od gume - po 1 komad, odnosno najmanje 100 g, ako je masa homogena. Ako je proizvod iz više slojeva (nehomogen), najmanja količina uzoraka iznosi 100 g onog sloja (mase) kojeg ima najmanje.

5. Drveno posuđe - 1 komad ili 100 cm².

6. Pribor od tekstila - 1 komad ili 100 cm².

7. Ambalaža od metala (limenke, tube, boce, kutije, kovčegi i sl.) - 3 komada ili 300 cm².

8. Folije od metala - 500 cm²

9. Ambalaža od umjetnih masa i od gume - najmanje 100 g ili 1000 cm².

10. Ambalaža od papira - 500 cm².
11. Ambalaža od keramike, porculana i stakla - po 3 komada od svakog pojedinog predmeta ili 500 cm².
12. Ambalaža od tekstila - 500 cm².
13. Ambalaža od drveta - 1 komad ili 500 cm².
14. Pomoćna ambalaža - zaštitna (suške, slama, umjetne mase) - 100 g ili 100 cm².
15. Dječje igračke - 1 komad ili 100 g ako je masa homogena, odnosno po 100 g od svakog sloja ako je masa nehomogena.
16. Ukasni predmeti - 1 komad ili 100 g ako je masa homogena, odnosno po 100 g od svakog sloja ako je masa nehomogena ili po 100 cm² površine koja je pokrivena ukrasima ili obojena.
17. Sredstva za održavanje osobne higijene, njegu i uljepšavanje lica i tijela, bez obzira na vrstu ili oblik proizvoda ili sirovine - najmanje 2 originalna pakovanja odnosno najmanje 100 g.
18. Proizvodi za održavanje osobne higijene, njegu i uljepšavanje lica i tijela u aerosol-pakovanju - najmanje 2 originalno napunjene boce.
19. Sredstva za održavanje čistoće u kućanstvu - 1 originalno pakiranje ili najmanje 1000 g.
20. Sredstva za održavanje čistoće u kućanstvu u aerosol-pakovanju - originalno napunjene boce.
21. Duhan i duhanske prerađevine - 20 originalnih pakovanja po 20 cigareta odnosno 400 cigareta ili 600 g duhana.
22. Filter za cigarete - najmanje 100 g (uzorak se uzima isijecanjem šipke s početka, iz sredine i s kraja najmanje po 1 cm duljine).
23. Bojila, ljepljiva i lakovi koji služe za izradu predmeta opće uporabe - 1 originalno pakiranje ili najmanje 250 g.

LISTA II.

Pribor i ambalaža za uzimanje uzoraka namirnica i predmeta opće uporabe

1. Ručna sonda - trobojac - za uzimanje uzoraka zrnastih namirnica iz vreće.
2. Vagonska sonda - za uzimanje uzoraka zrnastih namirnica u rasutom stanju; iz vagona, brodova i skladišta.
3. Sonda po Nobu - za uzimanje uzoraka zrnastih namirnica pri pretovaru ako se pretovar obavlja u obliku mlaza.

4. Sonda za mast, oluèasta - za uzimanje uzoraka masti iz baèava i sl., sira u veæim komadima, masla, maslaca itd.
5. Sonda - za uzimanje uzoraka uljenih proizvoda.
6. Sonda - za uzimanje uzoraka duboko smrznutih namirnica.
7. Natega-pumpa - za uzimanje uzoraka namirnica u tekuæem stanju.
8. Lopatica, metalna.
9. Kuhinjski nož.
10. Škare, obiène, skalpel, pinceta.
11. Poveæalo.
12. Ruèni hladnjak.
13. Toplomjer, rotacijski, od 300C do 00C
14. Toplomjer rotacijski, od 00C do 370C
15. Termos-boce i termos-posuðe.
16. Metalni peèat nadležnog organa uprave.
17. Boce (bijeke medicinske) od 500 ml s plutnim zatvaraèem.
18. Boce-staklene sa širokim grlom od 500 ml i s plutenim zatvaraèem ili zatvaraèem na vijak.
19. Boce (bijeke medicinske) od 200 ml, s plutenim zatvaraèem ili brušenim zatvaraèem.
20. Boce-staklene (bijeke) od 100 ml sa širokim grlom i odgovarajuæim zatvaraèem.
21. Metalne boce od 100 do 200 ml, s hermetièkim zatvaraèem.
22. Pluteni zatvaraèi raznih velièina.
23. Pergamentni papir, mastan, u arcima.
24. Plastiène ili aluminijske folije.
25. Papirnate vreæe od 0,5, 1, 2 i 3 kg.
26. Vreæe od plastiènih masa od 0,5, 1, 2 i 3 kg.
27. Pakpapir, deblji, u arcima.

28. Uzica za vezivanje, tanja i deblja.
29. Karton u arku ili kutije.
30. Vosak za pečaćenje ili plomba sa žigom.
31. Svjetiljka, špiritna, svijeća ili mali butan-gorionik.
32. Špirit za gorivo.
33. Gaza, hidrofilna, pamučna i papirna vata.
34. Naljepnice (etikete) raznih veličina - samoljepive.
35. Kovčezici za slanje uzoraka (više komada) lako kvarljivih i tekućih namirnica, obloženi limom.
36. Specijalne kartonske kutije raznih veličina.
37. Platnene vreće od 2 i 5 kg.
38. Platnene vreće od 50 i 70 kg.